

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiune

„BISERICA și ȘCOLA.“

Far banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Cuvântul și fapta.

Scris este că de câte ori se vor aduna doi sau trei în numele lui Iisus Cristos, El va fi în mijlocul lor și fapt este că de câte-ori se adună doi sau trei în numele lui Iisus Cristos bunul este în mijlocul lor.

Astăzi — se zice — nici nu se mai vorbește între preoțime despre altceva decât despre grijile materiale, încât are aparența, că a dispărut sensul pentru îngrijirea celor sufletești. Lumea laică comentează această apariție și se trag adeseori concluderii vătămătoare pentru preoțime.

Cert e că situația este agravată prin inoirile așa numitelor legi bisericești și că compensațiile congruale nu sunt echivalente cu perderile ear poporul și-a închis jitațiile denaintea servilor Domnului, dar și aceea este cert că se fac și esagerații și se plâng și aceia cari nu au motiv de a se plânge și că din sbuciumări transpiră un simptom al materialismului.

A mai fost acest cler în situații grele, dar s'a lipit de popor și împreună au cercat mângăere la altare și „cel ce face să crească“ a lăsat să resară și să se întărească pomul vieții noastre naționale bisericești. Atunci nu aveam fonduri, decât fondul moral al cuvântului și a faptelor din care s'au zidit biserici pompoase și școli și tot ce avem acum creștinesc și românesc.

În timpul din urmă am căzut dela această înălțime ideală în noroiul materialismului; și de batjocură au devenit cuvântul și fapta creștinească în biserică — și din contră, preamărit Molochul banului. Acest spirit mai cloncănește deasupra capului nostru și ține în agitație un cler care încă nu a apucat să-și dea seamă de fatala rătăcire de care e ispășit.

Specula cu indulgențele și îndepărtarea dela isvoarele sfintei scripturi și a sfintei tradițiuni au rupt odinioară de către biserică Romei patruzeci de

milioane de suflete, duse de cuvântul și faptele lui Luther, Melancton ș. a. Astfel se răsună neglijarea cuvântului și a faptelor în biserică.

Nimic nu e târziu ce vine dela Dumnezeu. Preasfințitul nostru Episcop dela urcarea sa în scaunul arhieresc a luat poziție hotărâtă pentru propovăduirea cuvântului și exemplul faptelor în biserică. În cuvântul de deschidere a Sinodului eparchial de estimp a pus degetul pe rană și în ultimul său circular a dat receta lecuirii.

E glasul părintelui care 'și învață fii sufletești cum să lumineze lumina lumii și exemplul faptelor în biserică ca să adune suflete ear nu chimval răsunător la altarul lui Iisus Cristos.

Baptismul e o neînsemnată și sêracă sectă care nu prea face isprăvuri pe aiurea și se laudă, că de când există el ca sectă, așa cuceriri mari cum a făcut într-o poporul român ortodox nu a mai făcut. Acesta este obiectul discuțiunilor între comisionarii esteri și deja se pregătesc Metodiștii cu o nouă invasiune sectară peste capul nostru.

Suntem dar astăzi presentați ca cel mai priincios element de proselitism și acest renume ne va aduce multe năpăsturi pe cap. Ținem să fie înformată onorata preoțime despre cele ce se pregătesc pentru noi.

Aceștia nu pot fi goniți nici cu „fonduri centrale“ alias bănci preoțești nici cu sofisme și cu haine de vison, ci numai și numai cu lumina cuvântului și a faptelor evanghelice. Aceasta este credința noastră și pentru această credință ne punem sufletul.

Un bine inițiat în psihologia pocăiților ne spune: n'ai crede ce sêtos e poporul nostru după învătății religioase și ce darnic este el pentru scopurile societăților religioase, cum aleargă unde știe că se propovăduște cuvântul și cum 'și duce și ultimul ban la cassa societății. Aceștia nu pot fi recucerii — confirmă tesa noastră — decât iarăș nu-

mai cu puterea cuvântului și a faptelor superioare ale unei sfinte biserici ortodoxe.

Haid să ne ridicăm un turn până la ceriu, ca să nu mai murim de apele potopurilor își ziseră odinioară fii lui Noe, cu alte cuvinte haid să resis-tăm voinței dumnezești. Ei, și?! cunoașteți catastrofa dela Babilon, spulbrarea gigantilor între-prinzători.

Haid să eiectăm biruri și să ne înființăm fon-duri strigă alții astăzi. Ei, dar lumea fuge de bi-ruri și se părește pentru o para pe sine și legea sa strămoșească. Ni se deșartă bisericile și se umplu rubricile restanțelor neincasabile.

Să întoarcem tesa: haid să urcăm amvonul și să strălucim în fapte înălțătoare de inimă și se vor umplea bisericile de credincioși darnici. Aceasta este calea apostolească pentru a ajunge la asigurarea existenței preoțimei, căci capitalul moral este cel mai productiv capital.

Nu pretindem cap de opere de predici, ci cu-vânt ieșit din inimă și îndreptat către inima popo-rului, care se mișcă și toate le implinește sub far-mecul deliciului sufletesc; și așa să lumineze faptele voastre înaintea oamenilor ca văzând faptele voastre cele bune să preamărească pe Domnul.

E firmă convingerea noastră că pe această cale mai ușor vom ajunge la siguranța materială ce ne preocupă, decât pe calea speculei și altfel proble-matice.

Proiect de Regulament

pentru administrarea afacerilor epitropești în parochii, elaborat de Dr. Nicolae Oncu pe baza Statutului organic și a regulamentului congresual pentru afaceri-le epitropești, votat de Congresul național-bisericesc prin conclusul Nr. 107/1897.

III.

Epitropia parochială.

(Continuare și fine.)

§. 52. Epitropia este datoare din sumele afec-tate în preliminar să plătească regulat fără de alta-vis sau imputerniciri, toate salariile sau alte compe-tințe anuale ale personalului, care stă în serviciul bisericesc și școlar, precum și eventualele ajutoare pentru săraci și stipendiile votate de comitet și pre-văzute în preliminar, și în fine toate contribuțiunile și alte îndatoriri ce are parochia, sau în virtutea legilor regnicolare, sau pe temeiul hotărîrilor comite-tului parochial.

În vedere, că în sensul legilor esistente, paro-chia în al doilea rând este solidarmente responsabilă și în cas de insolvență este datoare să plătească toată restanța din taxele cu cari sunt datori învăță-torii anual la fondul regnicolar de pensuni, — epi-

tropia este datoare să controleze plățirea regulată a acestor taxe prin învățatori, și în cas de neglijență a învățătorului, este datoare să facă raport comite-tului, care este în drept pentru achitarea restanței să rețină din salariul său suma trebuincioasă și să o verse în locul său, drept achitare a salariului, direct la cassa statului.

În asemenea casuri de neglijență de plată, tot-asemenea drepturi de rețineri se asigură pentru epi-tropia și comitetul parochial și pentru alte îndatoriri ce le are învățătorul către cassa parochială — enun-țându-se, că toate aceste dispoziții se aplică în ase-menea casuri și măsură și față de parochi, când aceștia nu-și îndeplinesc datorințele lor de plată și când se bucură de ori ce beneficii din cassa paro-chială.

În special ce privește echivalentul și toate cele-lalte dări publice după sesiunile sau alte pământuri parochiale, cari dimpreună cu sarcinile lor publice formează beneficiul parochilor, de o parte se recu-noște, că plățirea și controla acestor dări nu cade în cercul de compentință a corporațiunilor din parochii, — de altă parte însă trebuie recunoscut și aceea, că neglijență de plată, și peste tot restanțele acestor dări publice ating în mod simțitor și interesele pa-rochiei; drept aceea se enunță și la acest loc, că pe lângă îndatorirea principală, fiecare paroch este îndato-rat, în tocmai ca și parochia, să plătească regulat echivalentul și toate dările publice după toate ave-rile aflătoare în beneficiul său, îndatorat fiind totodată consistorul eparchial ca în această privință pe calea și prin organele sale, sub propria sa responsabilitate, să controleze îndeplinirea tuturor acestor datorințe din partea preoțimei și în interesul obstesc al eparchiei și al parochiilor să iee toate măsurile necesare și e ficace pentru stricta executare a acestei dispoziții.

§. 53. Epitropia în sfera sa de activitate, afară de îndatoririle enumerate mai sus, are dreptul de a face și a presenta comitetului parochial propuneri și proiecte pentru administrarea averilor și a cassei pa-rochiale, pentru crearea de fonduri, pentru sporirea averilor și a venitelor, și în general pentru bunăsta-rea și progresul economic al parochiei, — ear comi-tetul este dator să supună la desbaterea și decisiu-nea sa toate aceste propuneri și proiecte.

§. 54. Epitropia parochială în fine este datoare a supune sub revisiune și scontrare cassa, jurnalul și toate documentele și hârțiile de valori din cassa parochială, de câte ori o va cere aceasta comitetul parochial, parochul, protopresbiterul sau un comisar consistorial, în sensul acestui Regulament.

În special se enunță că în virtutea Regula-men-tului de față parochul locului și de asemenea și pro-topresbiterul tractului, ambii separat și independent sunt obligați să revidieze și scontreze cel puțin odată în fiecare an cassa, actele de contabilitate și toate valorile din cassa parochială, responsabili făcuți fiind

prin aceasta pen'ru toate daunele, ce ar proveni din neglijența lor de împlinire a acestei datorințe.

§. 55. Epitropii parochiali sunt responsabili pentru buna administrare a casei, a averilor și a venitorilor parochiale în sensul acestui Regulament și amăsurat dispozițiilor comitetului și sinodului parochial, precum și al eventualelor statute sau norme speciale de administrare și totodată sunt obligați să restituie comunei parochiale toate daunele cauzate prin o administrare necorectă, sau contrară cu dispozițiile de față, sau în fine prin neglijența sau culpabilitatea lor.

§. 56. Dispozițiile cuprinse în §. 43. al Regulamentului de față, privitoare la suspendarea, amovarea și responsabilitatea materială a comitetului parochial și a parochului, precum și la instituirea unei comisiuni provisorie de administrare și în fine la urmărirea disciplinară a comitetului și a parochului, se aplică și au deplină valoare și față de epitropia parochială.

În cazul când protopresbiterul în decursul reviziei și scontrării casei parochiale constată o fraudă evidentă, protopresbiterul este îndreptățit să suspendeze imediat epitropia parochială în mod preventiv, și în conțelegere cu comitetul parochial are dreptul și datorința să institue o comisiune provisoră pentru administrarea casei și averilor parochiale, este dator însă să facă despre toate acestea imediat raport către senatul epitropesc consistorial pentru afacere ulterioară competentă.

În fine se enunță și aci, că afară de cazul de suspendare sau de amovare epitropia parochială nu poate repăși și nici nu se poate alege în locul său o nouă epitropie, până când epitropia veche nu 'și-a încheiat și nu a predat comitetului și sinodului parochial rațiociniul despre administrarea sa, dimpreună cu toate actele, averile și valorile, cari au stat sub administrarea sa.

§. 57. În toate cauzele de responsabilitate materială și de restituire a daunelor atât în contra comitetului, cât și în contra epitropiei parochiale, decide senatul epitropesc al consistorului eparchial ca for judecătorească în prima instanță, ear în cas de apelată decide consistorul mitropolitan ca for suprem în ultima instanță.

Drept completare a acestor dispoziții, în virtutea Regulamentului congresual și a dreptului de autonomie a eparchiei în toate chestiunile sale de avere se enunță și aceea, că afară de casurile espres apelabile în sensul Regulamentului present, în toate celelalte afaceri epitropești și de administrare a tuturor averilor din parochii, precum și din protopresbiterate și peste tot în toate chestiunile materiale ale parochiilor și tuturor organelor sale, senatul epitropesc al consistorului eparchial ca organ administrativ și judecătorească decide în mod final, cu eschiderea a ori ce drept de apelată.

§. 58. Toate dispozițiunile relative la comitetul și epitropia parochială se aplică și la comitetul și epitropia școlară instituită prin §. 48 din Statutul organic.

IV.

Sinodul parochial.

§. 59. Sinodul parochial formează corporațiunea supremă de administrare și de control în toate afacerile epitropești ale parochiei avisate la competența sa în sensul acestui Regulament.

În virtutea ființei sale constituționale se enunță însă, că afară de responsabilitatea sa morală, sinodul parochial nu poartă nici o responsabilitate materială pentru nici una din acțiunile sau hotăririle sale în afaceri epitropești.

Dreptaceea ca și o statuare și corectivă a ființei și activității acestei corporațiuni se enunță de o parte, că toate hotăririle sinodului parochial în materie de administrare și de control al casei și averilor din parochii din oficiu trebuie substernute sub reviziunea și aprobarea consistorului, ear de altă parte, că sinodul parochial nu are dreptul de a se pronunță și decide nici o chestiune epitropească, înainte de ce aceasta nu ar fi fost supusă la desbaterea și decisiunea comitetului parochial, decretându-se prin urmare și aceea, că ori ce propunere sau proiect nou ivit în sinod, fără altă discuțiune trebuie transpus la comitet pentru studiere și hotărîre competentă și apoi de aci la sinod pentru censurare și aprobare.

§. 60. În afacerile epitropești sinodul parochial se întrunește și trebuie să țină ședință regulat de 2 ori într'un an, și anume după avisul primit dela comitet odată în luna Ianuarie pentru censurarea și aprobarea inventarului și a rațiociniului, precum și pentru stabilirea listei parochianilor, ear altă dată în luna Iulie pentru censurarea și stabilirea preliminarului și a repartițiunei speselor de cult; eventualmente, în casuri dacă inventarul, rațiociniul, lista, preliminarul și repartițiunea de spese din motive admise în acest Regulament nu ar putea fi încheiate, stabilite și acceptate prin comitet până la finea lui Ianuarie și respective Iulie, sinodul se va întruni și mai târziu, cel mult însă până la finea lui Martie, respective Septembrie a fiecărui an, — enunțându-se însă și aceea, că dacă sinodul nici până la acest termen din neglijența epitropiei sau a comitetului parochial nu se poate convoca și întruni, parochul ca președinte al sinodului este dator să raporteze cazul consistorului prin protopresbiterul tractual, pentru luarea măsurilor necesare de a esecuta toate dispozițiile din acest Regulament.

Afară de aceste 2 ședințe ordinare, presidentul sinodului este îndatorat să convoace sinodul în ședință extraordinară, de câte ori primește asemenea recercare dela presidentul comitetului în ori ce afa-

cere epitropească ce cade în sfera sa de inițiativă și de activitate, și pe lângă aceasta presidentul are dreptul să convoace sinodul de câte ori crede și află de necesară convocarea sa în interesul parohiei.

În fine se enunță, că la convocarea sinodului trebuie publicate toate obiectele, care vor fi supuse la dezbateri și hotărâre, și că sinodul în chestiuni epitropești nu poate aduce nici o deciziune asupra nici unui obiect, care la convocare nu a fost publicat și pus la ordinea zilei pentru sesiunea comitetului.

§. 61. În special și în conformitate cu Statutul organic și dispozițiile de față, sfera de activitate și agendele sinodului parochial în chestiunile epitropești sunt:

1. Revisiunea inventarului averilor din parohie întocmit de comitetul parochial și stabilirea lui definitivă.

2. Esaminarea și aprobarea raționamentului epitropiei încheiat asupra administrării și stărei casei din anul premergător, și censurat prin comitetul parochial.

3. Esaminarea și stabilirea definitivă a listei parochianilor, compusă și prezentată de comitet la Sinod.

4. Esaminarea și aprobarea proiectului de buget sau preliminar, precum și a proiectului de repartiziuni pentru trebuințele parohiei pe anul următor, ambele compuse și cu aprobarea comitetului transpuse la sinod, și anume atât în general cât și în special și individualizește înțelegând aci cu deosebire repartiziunea individuală a cheltuielilor de cult.

5. Esaminarea și primirea proiectelor comitetului parochial prezentate la sinod și relative la edificarea, repararea, sau înzestrarea bisericii, școlii, casei parohiale și altor edificii bisericesti, școlare și fondationale.

6. Esaminarea și aprobarea proiectelor comitetului parochial relative la dotațiunea parohului, capelanului, diaconului, profesorilor, învățătorilor și a celui alt personal, care stă în serviciul parohiei.

7. Esaminarea și aprobarea tuturor proiectelor comitetului relative la cumpărarea, vinderea, schimbul, sau însărcinarea averilor nemisțătoare ale parohiei.

8. Esaminarea și aprobarea propunerilor și proiectelor comitetului parochial, cari privesc bunăstarea și progresul economic al parohiei, în special proiectele pentru creierea de fonduri, sporirea și asigurarea averilor și venitelor parohiei.

9. Esaminarea și aprobarea proiectelor comitetului pentru stabilirea de statute și regulamente speciale, relative la administrarea averilor și a casei parohiale.

10. Esaminarea și aducerea unei hotărâri asupra raportului general al comitetului adresat către sinod.

11. Privegherea, ca epitropia și comitetul parochial să-și îndeplinească datorițele conform statu-

tului organic și regulamentelor și dispozițiilor în vigoare, și în fine

12. dreptul și datorița de a 'și subterne la consistor toate decisiunile sale proprii spre revisiune și aprobare definitivă.

§. 62. Ce privește sfera sa de activitate, și peste tot esercițiul drepturilor acordate sinodului parochial și înșirate în punctul precedent, se enunță următoarele norme de principiu și de detalii:

1. Sinodul în toate discuțiunile și hotărârile sale, și în general în toate afacerile epitropești ale parohiei, este îndatorat să observe strict toate și nu are drept să altereze nici una din dispozițiile Regulamentului de față, sau să aducă deciziuni contrare cu aceste dispoziții, enunțându-se prin urmare de absolut obligatoare și pentru sinodul parochial toate dispozițiile atât generale, cât și speciale din Regulamentul de față.

2. În esercițiul drepturilor sale de organ superior și în general în toate afacerile de control, esaminare și aprobare a proiectelor venite dela comitet, sinodul e dator să porceadă earăși conform dispozițiilor din acest regulament, mai ales în toate acțiunile sale ce se raportă la esaminarea și aprobarea inventarului, raționamentului, listei electorale, a preliminarului și proiectului de repartiziuni, și în fine

3. sinodul este dator să substearnă toate decisiunile sale în toate chestiunile economice mai sus enumerate la consistorul eparchial spre revisiune și aprobare definitivă.

§. 63. Ce privește afacerile epitropești din parohii, cari din oficiu trebuie supuse la revisiunea și aprobarea consistorului eparchial, în privința procedurii se statoresc următoarele norme:

1. Toate propunerile și proiectele comitetului parochial, cari raclamă censurarea și aprobarea corporațiilor superioare, dimpreună cu toate actele relative se transpun în original direct la oficiul parochial pentru esaminarea lor prin sinodul parochial și anume pe lângă un extras autenticat semnat de președintele și notarul comitetului, care să cuprindă în sine întreaga deciziune a comitetului, referitoare la obiectele de sub întrebare, — în special trebuie astfel transpusă la sinod în original: inventarul, Jurnalul de cassă, protocolul principal cu toate documentele de cassă, raționamentul, lista parochienilor, preliminarul și actul de repartiziuni, provăzute toate cu clausula de censurare și aprobare din partea comitetului și cu subscrierea presidentului, și a notarului comitetului.

2. Supunându-se toate aceste acte și deciziuni ale comitetului la esaminarea și aprobarea sinodului, — după pertractare și deciziune se provăd toate cu clausula de esaminare și aprobare a sinodului semnată de presidentul și notarul sinodului și dimpreună cu protocolul original despre sesiunea sinodului ne întârziat, cel mult însă în 8 zile dela aducerea hotărâ-

ririi se transpun prin oficiul parochial la protopresbiterul tractual.

3. Sosind actele la protopresbiter, acesta în sfera sa de organ de control, este dator să examineze însuși toate propunerile, proiectele și decisiunile comitetului și a sinodului parochial și în special să censureze și controleze inventarul, rațiociniul cu toate cărțile auxiliare și documentele de cassă, lista parochienilor, preliminarul și repartițiunile, în chipul precum este indicată aceasta pentru activitatea comitetului, și după censurare și constatare pe acte a acestui fapt, cel mult în 14 zile dela primire, pe lângă raport, și eventual însoțite de observările sau opinia sa să le astearnă la consistor.

Dreptaceea se decretează, că afară de drepturile și datorințele sale normate mai sus, protopresbiterul tractual este un factor constituțional de control permanent în toate afacerile epitropești din parochii, și în special, că toate proiectele și decisiunile comitetului și a sinodului parochial supuse revisiunii și aprobării superioare, dela sinodul parochial trebuie transpuse protopresbiterului pentru afacere competentă, și pe aceasta cale la consistor, enunțându-se și aceea, că în cas de neglijență sau necorectitate sau culpuositate a comitetului sau epitropiei parochiale, a parochului sau a oficiului parochial, protopresbiterul este îndatorat să facă imediat despre toate aceste raport către consistor, și în fine că protopresbiterul prin aceasta se declară de responsabil pentru toate daunele urmate din neglijență sau necorectitatea sa în exercițiul tuturor drepturilor și datorințelor sale de censurare și de control a tuturor afacerilor epitropești din parochiile tractului său.

V.

Afaceri epitropești în protopresbiterat.

§. 64. Intreaga avere bisericească și școlară mobilă și imobilă, precum și toate fondurile și fundațiunile protopresbiteratului ca atare, se administrează conform Statutului organic, și particularmente în sensul tuturor dispozițiilor generale și speciale din regulamentul de față, care prin acesta se declară de obligator și pentru toate organele, precum și pentru toate afacerile epitropești din protopresbiterat.

În toate afacerile epitropești ale protopresbiteratului, comitetul și epitropia protopresbiterală au aceleași drepturi și tot aceleiași datorințe, și peste tot aceeași sferă de activitate, precum și aceeași responsabilitate, ce o au toate aceste organe în parochii.

VI.

Dispozițiuni diverse.

§. 65. Cu publicarea și executarea dispozițiilor din acest Regulament se însărcinează consistorul eparchial cu îndreptățirea ca spre acest scop, între marginile regulamentul să elaboreze și deie instruc-

țiuni speciale de executivă, și în tot cazul să compună și aplice în mod conform formulare pentru compunerea și purtarea inventarului, jurnalului de cassă, protocolului principal, rațiociniului, preliminarului și actului de repartițiuni, care formulare prin aceasta se decretează de obligatoare pentru toată eparchia.

§. 66. Regulamentul present intră în vigoare îndată după votarea sa prin Sinodul eparchial, și prin aceasta toate regulamentele sau dispozițiile anterioare relative la afacerile epitropești din parochie și protopresbiterat es din valoare.

Chestiuni tipicale.

În vieța mea de preot mi s'a dat ocaziunea ca de nenumărate ori să asist la săvârșirea mai multor feluri de slujbe Dzeești — în diferite parochii; ba am luat și eu parte, și am fost în totdeauna cu luare aminte la felul cum se aplică de frații preoți tipicul preoțesc, ear de către cântăreți cel cantoral cu scopul de a-mi îmbogăți cunoștiințele pe acest teren, respective de a-mi corege smintele ce doară până atunci mi-am fost însoțit. Și pot zice că am profitat mult, pentru că e constatat că tipicul practice cu mult mai ușor se poate învăța decât teoretice; ba constat că tipicaș bun e numai acela care, îl poate aplica în praxă, și nu acela care l'a învățat pe din afară și nu știe căuta unde e p. e. sfetilna, tropariul, condacul și altele.

Pe lângă aceea că am profitat în direcția de sus, am făcut și multe experiențe și am constatat și multe scăderi tipicale, atât din partea fraților colegi, cât și din partea purtătorilor stranei — a cântăreților. Nu-i învinuesc nici pe unii, nici pe alții, că noi nu purtăm nici o vină, răul vine d'acolo că în biserica noastră nu este o uniformitate nici în cântare dar mai ales în aplicarea tipicului la ori ce fel de slujbă ce se reclamă de credincioși și peste tot de biserica noastră. În chestia asta nu s'a lucrat absolut nimic, ba și ceea ce a fost a degenerat, fiind-că prea puțin pond se pune pe tipic și cântare în instituttele noastre, considerate fiind acestea ca obiecte secundare. Deși s'a adevărat, că cântarea și ritual nostru frumos a atras poporul la sinul bisericeii noastre și până și în presinte n'a pierdut nimic din farmecul său. Pentru aceea de sus ar trebui pormit ca astfel de obiecte să ocupe locul prim și să se propună de bărbați cu toată priceperea — înțeleg praxă — și totodată devotați acestor studii de prima ordine.

Atunci uniformitatea peste tot se institue de sine și nu suntem siliți mai mult a ne lăsa conduși de usul local, de care folosindu-ne de prea multe ori cădem în abus. Câte parochii tot atâtea feluri de tipic, și cântări, intru atâtea au degenerat încât și laicii — poporul de rând — observă defectele preotului și iuvătătorului dintr'o parochie când i-se dă

ocasiunea d'a funga într'o biserică sau alta. Acestea sunt mari scăderi, căci poporul a venit la credință că cutare preot e mai învățat decât N. și Z. e mai evlavios decât A. pentru-că mai lungeste slujba conform usului local, sau practică unele și altele inovațiuni per ad libitum. Acestea și altele practicate în curs de mai multe decenii au adus poporul acolo de se îndoiește mult despre slujbele și toate actele bisericeii noastre administrându-se tot în atâtea chipuri câți preoți sunt. La aparență n'ar fi nimic asta, pentru că nici când nu i-s'a dat importanța cuvenită, dar știu că răul ce pe nesimțite crește devine mai periculos și prinde rădăcini mai adânci, pentru că nici când nu i-sa pus nici un feliu de opreală, sau stavilă.

În materia noastră ar fi mult de zis, dar de astădată mă răstring numai la 2 cazuri cari tocmai acum stându-ne înainte folosesc ocaziunea a-le desbata în public, rugând cu toată căldura pe frații preoți cu cunoștințe temeinice tipicale, ba în prima linie chemat ar fi ca Dl nostru profesor de cântare și tipic dela institutul nostru seminerial să ne lămuriască următoarele 2. întrebări ținătoare de tipic.

Una se referă la „ajunul Botezului Dlui“ adică care sfințire de apă se prescrie după tipic și după însemnătatea praznicului a se săvârși la „ajunul Botezului“, cea mare — cu „Glasul Dlui“ din însuși praznicul? sau cea mică, cu troparele — „Cătră Născătoarea de Dzeu?“ Această întrebare mi s'a impus a o desbata în publicitate, după ce m'am convins că mulțime de preoți, bătrâni și tineri cu cari numai mi-s'a putut da ocaziunea a pertracta în această materie, mi-au spus că săvârșesc pe cea mare, ear alții pe cea mică sfințire. Eată dară cât suntem de departe de uniformitate în această chestie de tot importantă, însă prea mult neglesă. O chiarficare dară e imperativă!

A 2-a întrebare e: Știu că Triodul se începe cu glas 8., voscreasna a 11. Aceasta e o regulă generală pe care toată preoțimea o păstrează neschimbată; de aci însă se nasc 2 păreri în urma cărora o parte a preoțimei, bătrâni și tineri purced d'aci — în privința glasului stăpânitor peste săptămână și zic că: intrând Triodul glasul stăpânitor are a-se regula de după cel al Triodului (gl. 8); ear o altă parte raționează că: Triodul se începe da cu glas 8, însă glasul stăpânitor ce are să domnească nu se conformează după cel al Triodului, ci glasul domnitor are a-se socoti după glasul săptămânei premergătoare de intrarea Triodului p. e. în săptămâna premergetoare a fost glas 2 după care vine la rând la glas domnitor al 3 glas.

Eată dar două păreri departe una de alta — pe terenul tipicului — cari azi se practică și de una și de alta parte a preoțimei.

Unde e dară uniformitatea?! Și de aci câtă scădere în această materie, când în una și aceeași Duminecă pregătitoare pentru cele ale sfințelor pa-

resemi p. e. în parochia A. ruzi cântându-se glas 8 și în B. glas 1, și d'aci apoi și voscresnele schimbate.

Aceste le-am crezut a-le desbata în public și sperez că nu voi rămânea fără răspuns chiarificător, dela părțile competente mai sus recercate.

Jabar, 5/18 Februarie 1901.

Ioan Nicorescu,
preot, gr. or. rom.

Fondurile învățătorești.

Cu ocaziunea conferenței învățătorești din anul trecut, (ținută în Belinț) P. On. D Gherasim Sêrbu, a adus la desbatere și chestia: „înființării unui fond învățătorec tractual“ din care la timpul posibil să fie stipendiați fiii de învățatori și premiați acei învățatori, cari se disting în chemarea lor. Această idee a fost bine apreciată de întreg corpul învățătorec adunat, care a-și luat măsurile necesare pentru realizarea ei.

Daca ne gândim serios la înființarea de astfel de fonduri, trebuie să lăsăm că un ce mai favorabil pentru noi învățatorii, nici că se poate; dacă luăm bine seama și cercetăm cu de-amăruntul, ne vom convige, că mai toate soiurile de oficianți din țeara noastră, au întemeiat astfel de fonduri: în cari — după statutele și regulamentele aceloră — plătesc anumite taxe și din cari, — la timpul pe care-l dispun earăș statutele — toți oficianții trag o b u n ă p e n s i o a r ă !

Nu ar fi oare bine și la loc ca astfel de fonduri să avem și noi învățatorii? — După mine: da (!) Și anume așa: „toți învățatorii de pe teritorul unui Consistor să fie obligați, a fi membrii a-i acelu fond, care să fie administrat de Consistorul respectiv!“

Vor zice — poate — unii, că: pentru-ce să mai înființăm fonduri când suntem destul de bine asigurați cu pensiunea? Da, suntem asigurați cu pensiunea, dar pentru aceia totuși mai cautăm a-ne câștiga și alte averi și este știut, că cine se deprinde așa în mare, și cu alte ocupațiuni este imposibil ca să nu-și neglijeze școala!?

Vedem ce favor mare a adus statul preoților, cari acum, zău pot lăsa — cea ce e și de dorit — la o parte ocupațiunile private, muncind numai pentru biserică și turma încredințată lor.

Eu așa cred că un învățator conștiu și dedicat cu trup și cu suflet carierii sale — nu poate să poarte și altă ocupațiune, de-oare-ce aceia este condiționată de neglijierea școlii sale!

Deși truda noastră — față cu multele necasuri ce le avem — nu este resplătită prin cele 300 fl., totuș nu trebuie să desperăm; autoritățile noastre — având în vedere înflorirea culturii — s'au îngrijit de

adaosul cvincvenalelor și așa cred, că nu i-se vor îngreuna nici unuia dintre noi condițiunile de traiu, dacă am plăti o taxă oreș-care și la fondul despre care mi-am permis a scrie.

Mergând mai departe și judecând chestiunea din punct de vedere u m a n, trebuie să cedăm, că înființarea de fonduri este un ce impunător nouă, de oare-ce știm, că mulți dintre învățători au să piarză câte 5 ba și câte 10 ani din dreptul de pensiuene, din motivul pe care l'am arătat altă-dată — așadar și pensiunea acelor va fi mai micuță; vedem dar că e pusă înainte chiar „datorința“ de a înființa astfel de fonduri, prin ce am face trei lucruri mari: 1) ne-am asigura viitorul; 2) am asigura școala cu progres și mai mare și 3) am împlini o datorință creștinească față de unii colegi, cari singuri nu ar putea face cea-ce putem cu toții.

Nu pășesc cu aceste, doar ca eu să fiu căpetenia, de oare-ce această idee de mult există între noi învățătorii, căci după cum cam știu și chestia cu „convictul“ — pentru care a scris și lucrat mult, amicul nostru I. Vuia din B.-Comloș este cam similară cu propunerea mea. Eu supun modestele mele păreri, aprecierii fraților mei colegi și nu mă genează, ci din contra m'ar bucura, dacă altul ar afla o cale poate și mai bună pentru îmbunătățirea sorții și asigurarea viitorului nostru și prin urmare și a școalelor noastre!

Ori-cum însă, eu susțin că e timpul suprem, ca să facem ceva, ca să nu avem în așa mare măsură grijele de a ne asigura viitorul prin ocupațiuni, cari ar fi în defavorul școalelor noastre, căci în timpul în care trăim trebuie să ocolim cultura din toate părțile, ca și cu o fortăreață puternică, ca viind dușmanul, să ne atace nu cu arme de fer ci de cultură, să îi putem și noi răspunde cu armele culturii noastre!

Monoteor (Căraș-Severin) la Intimpinarea Domnului 1901.

I. Furdeanu.

Lumina ochilor.

— Instrucțiuni pentru părinți. —

Datorințele părinților, pentru a păzi pe copii de orbire.

Dacă copiii au vederea, să mulțumească lui Dumnezeu și să-și păzească lumina ochilor.

1. Ingrijirea de copii trebuie să înceapă deja înainte de naștere. Cu drept cuvânt s'a zis și se zice că părinții excesivi și bețivi, fără deosebire, dau naștere la copii nesănătoși.

2. Femeile cari sub durata sarcinei sufer de poală-albă, să se supună necondiționat ingrijirii medicale, căci la din contră ochii copiilor la naștere derangiându-se, orbesc.

3. Când se naște copilul, moașa să fie provo-

cată să curățe pe copil la ochi numai decât, după prescripțiunile regulamentului său de serviciu. Apoi visitați înși-vă în săptămâna dintâi în fiecare zi ochii copilului; și dacă în pleoape veți găsi cea mai mică roșeață, inflamație sau secrețiune mucoasă, chemați numai decât medicul și procedați strict după prescripțiunile sale. Dacă medic n'ar fi la îndemână, curățiți ochii copilului decâteori se observă cea mai mică urmă de urdoare; și anume: ștergându-i tot la 10 minute cu o pânză curată înmuiată în apă rece, sau cu un burete mic, moale și curat, 'muiat, sau cu o bucățică de vată înmuiată în apă și stoarsă, peste întreagă deschizătura ochilor până la nas. Să puneți într'una cârpe fine înmuiate în apă cu ghință și stoarse pe ochii copilului, pe cari să le schimbați îndată-ce s'au încălzit puțin.

Dacă aprinderea este numai la un ochiu, păziți ca cârpele cu cari lecuiți ochiul bolnav să nu se atingă de cel sănătos. După fiecare curățire a ochilor să vă spălați pe mâni cu săpun, să spălați și țineți curate toate cârpele și să ve păziți, ca să nu vă stropiți în ochi cu apa întrebuintată, ci să o aruncați, căci puteți să pățiți vre-o nenorocire cu ochii vostri. Acest fel de „aprindere de ochi“ a noilor născuți este o boală foarte primejdioasă; dacă la moment nu întrebuintăm lecuirea corăspunzătoare, în cele mai multe casuri se va pierde vederea cu totul.

În imperiul german dintre 37,600 orbi înscriși în anul 1800, au fost 3,760, cari și-au pierdut vederea în urma acestei imbolnăviri a ochilor.

Dacă ați urmat prescripțiunile prealabile de mai sus și apoi chemați medicul și veți urma ordinațiunile lui, puteți fi siguri că veți salva lumina ochilor copiilor noștri.

4. Să nu suferiți ca copiii să se joace sau să iee în mână așafel de obiecte, cu cari își pot vătoma ochii; cum sunt: condei, cui, furculiță, cioburi, materii explosive etc.

În Germania 3300 orbi și-au fost pierdut vederea în urma neobservării acestei regule. Și dacă se vatemă numai un singur ochi, totdeauna e pericol ca printr'o aprindere să se atingă și celalalt și să orbească. De-aceea în astfel de casuri este a se face imediat apel la medic.

5. Dacă copiii se imbolnăvesc de scarlatină, vërsat, difterie, cozac, aprindere de creeri sau tifos, trebuie să ingrijiiți strict după prescripțiunile medicale, chiar și când sunt în convalescență. Căci ori ce neglijare poate avea ca urmare orbirea. Dintre 100 de copii orbi 9 și-au pierdut vederea (după datele statistice din Germania) prin acest fel de boale.

6. Dacă copiii sunt de constituție debilă, mai ales dacă sunt scrofulotici, atunci pericolul boalei de ochi și a orbirei este mare. Între orbii tineri în virstă, 80% și-au pierdut lumina ochilor în astfel de condițiuni. Grijiți dar de copiii debili și scrofulotici, dați-le hrană bună și ușoară de mistuit (lapte, ouă,

carne) și să-i purtați mult prin aer curat, ca să se întărească cât mai curând și printr'aceasta să devină sănătoși.

Să nu permiteți să-și încordeze ochii prin citit, cusut, sau alte lucruri delicate, la lumină slabă, căci ajung miopi, și își pierd din forța vederii, ceea ce este un mare neajuns.

8. Să nu permiteți ca să poarte copiii ochelari, până când medicul nu le-a vizitat ochii și nu a hotărât dacă trebuie și ce fel de ochelari trebuie să poarte. În sfârșit, recomandăm cu toată insistența, părinților și acelor cari au copii în îngrijire, ca la ivirea a ori ce semn de boală de ochi să se adreseze numaidecât medicului.

Povețe economice.

E timpul să ne îngrijim de răsaduri.

Cine n'a făcut nimic până acum pentru prăsirea răsadurilor de grădină, e timpul, să nu mai amâne. Numai făcând măear acum începutul, poate avea nădejde de legume la timp.

Unii și-au întocmit straturi calde (melegare), și au răsădit salată, cicorie ș. a. încă din toamnă. Alții se apucă numai acum să facă câte ceva. Tot mai bine acum, de cât mai târziu.

Morcovii, pătrângeii, salata și mazerea oioagă se pot sămăna afară în liber. Sămănați acum, în Februarie, vom avea legume de timpuriu. Și cine nu știe, că ce mare însemnătate au legumile în economia casei, cu deosebire primăvara și vara de timpuriu?

Cine dorește să aibă răsaduri timpurii de varză, căralabe (gullii), salată, pătlăgele, ardei ș. a., și nu are puțință de a-și găti strat cald (melegare), poate să-și înciocole niște lădițe din scânduri. În ele se așează pământ bun, și apoi se sămăna deosebitele semințe. Aceste lădițe trebuie ocrotite în casă, ca să le ajungă soarele și să fie scutite de îngheț. Pământul se udă adeseori, ca semințele să răsare cât mai îngrabă, și legumile să crească fără împedecare. Cu chipul acesta putem ajunge la răsaduri și din aceste la legume timpurii.

Tăiați surceii de altoit!

Surceii cei mai potriviți pentru altoit sunt cei tăiați de timpuriu până nu începe a mișca sucul (mizga.) De-obiceiu tăierea lor se face în Februarie. Spre acest sfârșit se aleg soiuri de frunte, cari le cunoaștem înșine din pășanie, sau le cerem dela persoane de toată încrederea. Soiurile cărora trebuie să li-se deie întâietatea sunt cele iernatice, cari se țin până târziu vara. De altoit sunt buni numai surceii crescuți în anul trecut. Se taie din partea de cătră meazăzi a pomului și se păstrează până la timpul altoitului în năsip umed în pivniță răcoroasă, sau într'un loc dosnic, unde nu le ajunge soarele. Trebuie ținute cu tăietura în pământ.

Cei-ce au mult de altoit, încep de pe acum cu altoirea din mână. Ei și-au scos încă de cu toamnă pomișori de altoit, păstrându-i în pivniță. Când au timp scot din năsip atâta pomișori, câți cred că-i pot altoi, și cu surceii nobili, ce-i taie acum îi altoesc în casă, îi ung cu ceară de altoit, îi leagă și-i așează din nou cu rădăcinile în năsip în pivniță, sau urmând timp frumos și fiind pământul desghețat, deadreptul în grădină.

Tăiați deci surceii de altoit și agonisiți-vă ceară, fășii de legat și unelte trebuincioase la altoit: firez, cosor și cuțitaș.

(„B. E.”)

D I V E R S E.

* *P. S. Sa episcopul Iosif Goldis* a trimis ordin către toți protopopii să aibă grijă mai multă ca în trecut pentru afacerile bisericești și școlare. Să fie neadormiți indeosebi în ceea-ce privește trecerile unor credincioși la altă biserică și mai ales la pocăiți, acești rătăciți cari, sub cuvânt că se lapedă de rău, își părăsese legea stăbună și se adună la rugăciuni noaptea, sub al cărui vél se petrec apoi o mulțime de blăstămății și lucruri rușinoase.

P. S. Sa indeamnă preoțimea însă nu numai la îndeplinirea cu sfințenie a datorințelor, ci îi mai spune și ceea-ce nu trebuie să facă: preoții să nu se certe adică între dinșii. nici cu învățătorii, și cu atât mai puțin cu poporul, față de care — spune circularul — să fie nu numai cu toată iubirea și grija, dar' și cu multă răbdare. Numai astfel se pot înconjura neînțelegerile ce bântue în sinul poporului nostru.

Afacerile atinse în circular (sub Nrul 9146/1900) se discută în conferențele preoțești tractuale. Preoții tractului Aradului s'au ocupat de ale în conferența de Vineri 8/21 c., sub presidenția dlui Iancu Ștefănuțiu, administrator protopresbiteral.

* *Parastas pentru Ioan Popasu.* Din incidentul aniversării morții răposatului episcop al Caransebeșului s'a celebrat Luni n. a. în Caransebeș un parastas spre vecinica odihnă a lui Ioan Popasu, la care a asistat întregul corp profesoral și tinerimea dela institutele teologice-pedagogice, precum și numeros public.

* *Datinile bisericii ortodoxe.* Cetim în gazetele din România, că Sinodul din Petersburg va trimite o delegațiune din membrii săi, cari să facă o anchetă în România asupra adevăratelor datine ale bisericii creștine ortodoxe. — Probabil, că comisiunea va veni și în Ungaria.

* *Mișcările din M.-Lazuri.* După informațiunile primite în afacerea mișcărilor proselitate din M.-Lazuri putem anticipa atâta, că părintele vicar V. Mengra a fost la locul său când a moștenit stările turbulente din M.-Lazuri, precum vom dovedi când afacerea va fi terminată. Isvorul mișcărilor e nemulțumirea poporului cu preotul și notarul, care nemulțumire o explotează și măresc intrigile și ademenirile preotului papistașit Eugen Ardelean din satul Buciumi, care împreună cu oficialii episcopatului romano catolic îi seduc pe oameni cu tot felul de promisiuni și bunătăți dacă se vor papistași.

Ciudat lucru. Când confrății nostri de un sânge sunt amenințați a fi turnați în topitoarea autonomiei romano-catolice și prin aceasta de a înceta a mai fi ca biserică română, iesuții ne invasează cu proselitismul lor scârbos ca să facă și mai mare lacuna între frate și frate.

† *Necrolog.* Subscriși cu inima frântă de dură e aduc la cunoștință încetarea din viață a iubitului soț și tată Petru Secula întâmplată la 5/18 Februarie a. c., în etate de 60 de ani. În mormântarea se va face Mercuri, la 7/20 a. e., la orele 2 d. m. Șiria, la 5/18 Februarie 1901. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Persida Secula născ. Farcasiu, soție Axentie, Traian, Elena, Cornelia, fii și fiice,

Urmează în supliment.

Supliment la „BISERICA și ȘCOALA“ Nr. 6.
Anul XXV.

* **Necrolog.** Cursul al IV-lea preparandial aduce trista cunostință, că mult iubitul lor coleg Vasile Corba după grele și îndelungate suferințe și-a dat sufletul în mâinile creatorului în Barateaz (comit. Timiș) în 9,22 februarie a. e. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvîntată. Arad 10/23 febr. 1901.

* **Ștergerea doctoratului obligator pentru jurisți.** După-ce s'a introdus cu mare alai doctoratul obligator pentru candidații legiști, declară acum ministrul Wiassies în esposeul său, că este contrar al doctoratului obligator și pune în vedere schimbarea legii astfel, ca doctoratul să rămână, cum a fost mai înainte, un grad academic.

* **Bancă de pluguri în Saschiz.** Ni se scriu următoarele rinduri: În zilele trecute s'a ținut în Saschiz sinod parochial ordinar, în care, între altele, părintele paroch G. Șioneriu s'a înțeles cu o parte dintre camenii mai cu dare de mână, ca să înființeze în comună o bancă cu numele „Banca Românilor plugari din Saschiz“. La aceasta îi îndeamnă pe Români și împregiurarea, că Sașii din comună în anii trecuți au înființat o asemenea bancă, cu care le merge bine; Români însă nu prea se pot ajuta cu dinsa. De aceea, părintele Șioneriu în 2/15 Februarie a întrunit Români la un loc și peste 30 inși mai cu dare de mână s'au inseris cu peste 1600 coroane, statorind acția cu 20 coroane, pentru-ca astfel mai mulți inși să se poată face membri. — Dumnezeu să le ajute!

* **Petreceeri.** Corul vocal al plugariilor gr. or. rom. din Jabar invita la concertul împreună cu joce aranjează Duminecă 11/24 februarie a. e., sub dirig. părintelui Ioan Nicorescu, în ospetaria Dnii I. Syarto. Prețul de intrare: de familie 2 cor., de persoană 80 fileri. Venitul e destinat fondului corului. Suprasolvirile se vor cuita prin ziaristică. Musica orașănească! Inceputul la 7 oare seara. — Programa: 1) Motto: „Îți lasi Române“, cor barb. 2) „Zis'a badea“, cor mixt de Musicescu. 3) „Resunet dela Crișana“, cor mixt de I. Vidu. 4) „Hora Oitului“, cor mixt de Cordoneanu. 5) „Brăul popilor“, cor mixt de Ionescu. 6) „Înainte Române“ cor. barb. de I. Vidu.

— „Societatea de lectură“ a școlărilor dela gimnasul superior fondată din Năseud invită la serata literară musicală urmată de dans, ce se va aranja Sâmbătă în 23 Februarie st. n. 1901 în sala de gimnastică dela gimnasiu. Inceputul precis la 7 ore seara. Prețul intrării de persoană: 1 coroană. Venitul curat e destinat în favorul fondului societății de lectură a școlărilor gimnasiali. Suprasolvirile și olertele marinimoase să primesc cu mulțămîță și se vor publica în Raportul anual al gimnasiului. — Programă: 1. „Cuvînt de deschidere“, rostit de președintele societății Tudor Moisil, școl. în cl. a VIII-a. 2. „Noapte bună“, de E. Șteianușiu, cor mixt. 3. „Poesia poporană ca tesaur național“, disertațiune de Nicolau Perian, școl. în cl. a VIII-a. 4. „Niță Panjën“, monolog de C. Bredicean, predat de Ioan Oitean, școl. în cl. a VII-a. 5. „Fantasie“ (Air oltenes.), solo de flaută cu accomp. de viol. I., viol. II., violă și cello, aranjat de A. Kunna. 6. „La icoană“, poesie de A. Viăhuță, declamată de Iulian Man, școl. în cl. a VIII-a. 7. „Despre profesie“, disertațiune de Tudor Moisil, școl. în cl. a VIII-a. 8. „Ceasul rău“, de I. Worobchewiciu, cor bărbătesc. 9. „Finguri de autor“, dialog de N. Gane, predat de Nicolau Drăgan și Valentin Drăgan, școlari în cl. a VII-a. 10. „Potpourris“, de A. Kratochvil sen, executat de orchestra școlărilor. 11. „Țiganul la miere“, anecdotă de T. D. Speranță, predată de Alex. Bolfa, școl. în cl. a VIII-a. 12. a) „Philppovich-Marsch“ de I. N. Kral, executat de orchestra școlărilor. b) „Cuvînt de închidere“, rostit da

vice-președintele societății Nicolau Drăgan, școl. în cl. e VII-a. Dans.

* **Mulțămîță publică.** Subscrisul în numele comunei ort. rom. din Vărad-Velenceze viu a aduce mulțămîță următorilor Domni marinimoși, cari au binevoit a suprasolvi cu ocaziunea aranjării balului în favorul sfintei noastre biserici la 20 Ianuarie a. 1901. Au contribuit următorii: P. C. D. Vasile Maogra vicar episcopesc, Dr. Aurel Lazar avocat 6-6 cor.; Toma Pacala protopop 5 cor.; Augustin Beleş paroch (Șimand), Iuliu Zettel morar 4-4 cor.; Nicolae Zigre avocat, ifj. Krupka Károly mașinist, ifj. Debreczenyi Lajos mașinist 3-3 cor.; Dr. Coriolan Pap dir. esec., Dimitrie Barđoși prim locot., Ioan Costa econom, Teodor Szilágyi măcelar, Paul Bodea preot, Petru Pantea comerciant, Iosif Diamandi contabil, Iosif Vulcan redactor, N. N., Georgiu Papp proprietar, Paul Fășie jude la trib. reg., Flore Boc căraș, Mihai Popa servitor, Teodor Fodor econom, Flore Avram econom, Gergiu Panea econom, Iosif Bondar căraș, Flore Fodor birjar, v. Ana Leca privatieră, Ioan Damsa birjar, Teodor Condrovici mașinist, Georgiu Atim econom, Ioan Tocai econom, Pintér János croitor, Gavril Sêrbuț birjar, Ioan Pogan birjar, Cs. Georgiu Papp vigil, v. Floare Popa econoamă, Petru Stringău econom, Fenesi Lajos măcelar, Flore Mihuț 2-2 cor.; Lénárd József butar, Fábian Zsigmond mésar, Georgiu Ostafi ișpan, Kovács János, Ioan Ardelean străitar, Mihai Szabó ziuas, Teodor Bogdan birjar, Martin Buda ziuas, Bánffy Sámuel proprietar, Gavril Filip ziuas, Clemente Hosszu cassar la „Bihoreana“, Ioan Mihalovici măcelar, v. Ember Emánuel, N. N. 1-1 cor.; v. Elena Mezei, Iuliana Halász, Dimitrie Pinteș 40-40 bani.

Primească toți generoșii contribuitoari mulțămîțelor noastre pentru ajutorul dat sfintei noastre biserici. — Oradea-Mare, la 6/19 Februarie, 1901. Andrei Horvath, m. p. paroch ort. rom.

* **Fondul de pensii regnicolar al învățătorilor.** Din ultimul raport al ministrului r. u. de culte și instrucțiune publică, despre starea fondului regnicolar de pensii de pe anul 1899, extragem următoarele date mai însemnate:

Fondul la finea anului 1899	
avea un capital de	14,232 588 fl. 56 $\frac{1}{2}$ cr.
Intrate în numitul an au fost:	
1. Interese active	546.979 „ 30— „
2. Taxe de solvit odată pentru tot-deauna	262.645 „ 96— „
3. Taxe anuale de la membri	490.544 „ 78— „
4. Taxele de câte 15 cr. după elevi	900.760 „ 39— „
5. Diverse	24.349 „ 79— „
Suma:	1,625.288 fl. 92 $\frac{1}{2}$ cr.
Isițe:	
1. Pensiuni	619,131 fl. 41 $\frac{1}{2}$ cr.
2. Ajutoare la văduve	347.644 „ 40 $\frac{1}{2}$ „
3. Ajutoare la orfani	62.703 „ 13 $\frac{1}{2}$ „
4. Adaus la ajutoare	421 „ 59— „
5. Escontenări finali	5.218 „ — „
6. Spese de înmormântare	875 „ 50— „
7. Suștinerea alor 4 orfelinate	75.016 „ — „
8. Spese de msuipulare	21.036 „ 83 $\frac{1}{2}$ „
9. Chirie	6.572 „ — „
10. Competințe	34.621 „ — „
11. Diverse	6.301 „ 12 $\frac{1}{2}$ „
12. Edificarea orfelinatalui din Kecske-mét	147.910 „ 33— „
Suma:	1,326.852 fl. 35 $\frac{1}{2}$ cr.
Fondul a crescut în numitul an cu	626.125 fl. 35 $\frac{1}{2}$ cr.

Fondul de pensii a avut 50,736 membri și s'au plătit taxele de către susținătorii școlilor după 22.558 stațiuni.

La finea anului erau pensionați 2905 învățători, căpătau ajutor 2626 văduve și 1935 orfani. Pensiunea cea mai mare a fost de 1110 fl. v. a. cea mai mică a fost de 100 fl. v. a.

Fondul susține pentru orfanii de învățători 4 orfelinate și anume: 1 în Debrețin; 2 în Kecskemét; 3 în Cluj; și 4 în Hódmező-Vásárhely. În orfelinatul din Debrețin au fost 14 băiați români, în Kecskemét 1, în Cluj 1.

* *Pentru soldații rezervați.* Ministrul de război a dat zilele trecute un ordin de cuprinsul, ca rezerviștilor seraci, dacă au să se prezinte la deprindere de arme în depărtări peste cinsprezece kilometri de la locul ubicațiunii lor, să li se dea bani de călătorie când pleacă la deprindere și când se întorc acasă.

* *Marele apicultor Dzierzon.* Zilele acestea și-a sărbătorit în orașul Breslau (Prusia) a 90-a aniversare a nașterii sale marele cultivator de albine Dzierzon. Care dintre oamenii noștri, cari se ocupă cu albinăritul, n'au auzit cel puțin de coșnițele pentru albine sistem Dzierzon? Acest bărbat, devenit atât de popular, s'a născut în Lowkowitz (Silesia Prusiei) la 16 Ianuarie 1811. Ioan Dzierzon, după absolvirea teologiei din Breslau la 1834, a fost sfințit întru preot catolic în Karlsmarkt, unde a înființat 360 de stupini. La 1869 s'a restras în pensie și de atunci s'a ocupat numai cu cultura albinelor. Tot el a descoperit și partenogeneza albinelor. Dzierzon a scris mai multe cărți despre albinărit; el a primit numeroase distincțiuni și numele lui a devenit foarte popular.

Posta Redacțiunii.

Părintelui Gh. Am primit cam târziu pentru acest număr, publicarea predicii nu numai că e în programa foaiei ci tocmai e una din cele mai cardinale năsuințe ale ei, în urmărire înainte cu pedici și mai ales în timpul pasesimilor.

Părintelui N. Cele trimise binevenit. Tractatul despre Primatul papal nu l-am moștenit de la antecesor, dar l'vom reclama.

Concurs.

Pe baza deciziei comitetului parochial, din 28 Ianuarie a. c. se publică concurs pentru stațiunea învățătoarească din Fadimac, cu următoarea dotațiune: 1) salariul învățătoarească în bani 600 cor.; 2) scripturistica 10 cor.; 3) conferența 20 cor.; 4) cortel liber și grădina de legume $\frac{3}{4}$ juger; 5) 24 metri lemne, din care are a-se încălzi și școala; 6) dela înmormântări 40 fileri, ear cu liturgie 80 fileri, unde este poftit.

Doritorii dacă ocupa acest post încăt ar avea serviciu anterior în altă comună au să-și dovedească prin documente îndreptățirea la quinquenal ce au până acum și reflectarea la quinquenal din Fadimac, mai departe sunt poftiți a-se prezenta până la alegere în sf. biserică de acolo în vre-o Duminecă sau sărbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic bisericesc.

La acest post pot recurge numai învățători ori învățătoare cvalificate.

Ziua alegerii se facează pe 30 zile dela prima publicare, ear alegerea în următoarea duminecă.

Leucusești în 7,20 Faur 1901.

Cu înțelegerea comitetului ADAM ROSA, m. p. inspector școlar.

Pentru îndeplinirea definitivă a parochiei vacante Ignești, să publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: Cuartar liber ca 2 chilii și grădină, usufructul a 16 jugh. pământ parte arătoriu. parte fânaț; birul dela 57 de case câte o măsură cucuruz sfărâmat; stolele usuat și întregirea dotațiunii dela stat stabilită în suma de 394/594 cor. 67/67 fil. cari toate laolaltă dau venitul prescriș pentru parochii de clasa III-a.

Doritorii de a ocupa această parochie au a-și prezenta petițiile ajustate conform Regulamentului pe calea Oficiului protopresbiteral din Buteni (N.-Buttyin) și a-se prezenta în care-va Duminecă în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în oratorie și în cele rituale.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA, m. p. protopresb.

—□—

Se publică concurs pentru vacanta parochie din M. Telegd tractul Pesteșului comitatul Bihor — devenită vacantă prin moartea fostului acolo preot Petru Popoviciu de clasa a III-a și pe baza ordinațiunii Ven. Consistor gr. or. rom. Oradan din 13/31 Ianuarie 1901 Nr. 40/12 B. cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele la această parochie sunt: 1. Casa parochială cu apartenențele ei despre care se va îngriji comuna biserică 80 cor.; 2) Pământul parochial 10 jugeri 100 cor.; 3) Birul preoțesc computat în 76 cor.; 4) Lucrul de mână 45 cor.; 5) Stolele usuat 40 cor. 6) Ajutorul de stat sperativ din visteria statului la individ fară de 8 clase 359 cor.; laolaltă 700 cor.

Cei ce doresc a ocupa această parochie, au a-și trimite recurrele lor subscrisului până la termenul sus indicat, provăzută cu toate documentele recerute, și a-se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în Sf. biserică spre o-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: TEODOR FILIP, m. p. protopresbiter.

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

În temeiul rezoluțiunii Venerabilului Consistor dto 24 Octomvrie 1900 Nrul 8783/900, prin aceasta se escrie concurs licitațiune minuendă pentru edificarea unei biserici noave în Bazoș (protopresbiteratul Timișorii.)

Prețul preliminar face 11.995 coroane 01 fil. Planul și preliminarul de spese aprobate de Ven. Consistor precum și condițiunile de licitațiune, se pot vedé în oarele oficioase la oficiul protopresbiteral al Timișorii (Fabric).

Reflectanții vor avé să-și înainteze ofertele lor sigilate până în 18 Februarie (3 Martie) 1901 la Prea On. oficiu ppresbiteral din Timișoara-Fabric.

Desfacerea ofertelor va avé loc în fața locului, în Bazoș, la 19 Februarie (4 Martie) 1901 la 10 oare a. m., în școala confesională d'aco. Oferte ulterioare, nu se vor considera.

Comitetul parochial își rezervă dreptul de a încheia contract, fără privire la rezultatul licitații, cu ael reflectant, carel dá mai multă garanță de soliditate și capabilitate probată.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresbiter tractual: DR. TR. PUTIDI, m. p.

—□—